

PM Rotel I (Dnr KS 2021/941)

Kommuner mot brott (SOU 2021:49)

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid den 10 november 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i denna promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

I november 2019 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att utreda kommunernas brottsförebyggande ansvar. Av utredningens direktiv framgår att uppdraget inte är att överväga *om* det kommunala ansvaret för brottsförebyggande arbete ska lagstadgas utan att överväga och föreslå *hur* ett sådant lagstadgat ansvar bör utformas. Den 16 juni 2021 lämnade utredaren över sitt förslag till regeringen.

Betänkandet föreslår att kommunen ska ges ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet, samt att det nationella och regionala stödet till kommunen ska utökas. Utredningens lagförslag innebär att kommunen:

- ska ta fram en *lägesbild* som beskriver brottsligheten och dess konsekvenser inom kommunens geografiska område. Det är även angeläget att kommunen skapar sig en uppfattning om orsakerna till och förutsättningarna för den brottslighet som förekommer. Utifrån lägesbilden, och kunskap om vad som kan vara verkningsfullt när det gäller att förebygga de brottsproblem som identifierats, ta ställning till behovet av förebyggande åtgärder samt formulera dem i en *åtgärdsplan*. För att ta fram en adekvat lägesbild och åtgärdsplan krävs samverkan med andra aktörer, framförallt med Polismyndigheten.
- ges ett särskilt *samordningsansvar* för det lokala arbetet. Ansvaret innebär att verka för att överenskommelser om samverkan träffas med relevanta aktörer samt att strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett råd bestående av de aktörer som är närmast berörda av arbetet.
- ska utse en *samordningsfunktion* för det brottsförebyggande arbetet.

Justitiedepartementet har skickat betänkandet till staden för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret är positiva till att kommuner får ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet samt att långsiktighet är viktigt både internt och i samverkan med andra relevanta aktörer.

Arbetsmarknadsnämnden anser att staden redan idag bedriver ett omfattande trygghets- och brottsförebyggande arbete. Arbetsmarknadsnämnden vill betona vikten av att kommunens ökade ansvar också följs av tydliga mandat för kommunen t ex att sammankalla berörda statliga aktörer för samverkan i frågan.

Socialnämnden ser positivt på att utredningen genomförts och de förtydliganden detta innebär.

Farsta stadsdelsnämnd är positiv till utredningen samt understryker att ett gott samarbete med andra aktörer idag finns i stadsdelen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd välkomnar utredningen och konstaterar att mycket arbete redan idag bedrivs på det sätt som utredningen beskriver.

Norrmalms stadsdelsnämnd är positiv till utredningens förslag och välkomnar att kommunernas ansvar för det brottsförebyggande arbetet regleras i lag.

Mina synpunkter

Den utveckling vi ser idag med ökande antal skjutningar och mord är ytterst oroväckande och något staden tar på stort allvar. Polisiära insatser är regeringens ansvar men Stockholms stad jobbar långsiktigt brottsförebyggande för att motverka nyrekryteringen till kriminella grupperingar. Stadens avhopparverksamhet har även utvecklats de senaste åren i samarbete med polisen och tar emot ett ökande antal individer som vill lämna gängkriminalitet. Men en god samverkan med polisen förutsätter också att de har resurser nog för att kunna svara upp mot stadens och socialtjänstens insatser. Det ansvaret ligger på regeringen.

Utredningen slår fast den roll Sveriges kommuner har i det brottsförebyggande arbetet. För Stockholms stad innebär det att nuvarande arbetssätt efter det nyligen antagna Trygghetsprogrammet blir lagstiftningen alla kommuner ska följa.

Det är välkommet att regeringen ser kommuners arbete rörande otrygghet och kriminalitet som betydelsefullt. För Stockholms stad har det brottsförebyggande arbetet pågått under en längre tid. Det är framförallt i landets kommuner det brottsförebyggande arbetet kan ske. Därför är de resultat Stockholm idag ser rörande exempelvis skolresultat och egenförsörjning på Järva välkomna exempel på hur en kommun kan göra skillnad. När det rör lagstiftning som gör kommunerna relevanta som aktör i det brottsförebyggande arbetet kan socialtjänsten och skollagen nämnas som exempel på sådana som också påverkar det brottsförebyggande arbetet.

En viktig del i det trygghetsskapande arbetet har de kommunägda bostadsbolagen. I de olika fastighetsägarföreningarna som staden bildat i Järva, Hässelby-Vällingby, Rågsved och Skärholmen genomförs gemensamma utbildningar och åtgärder tillsammans med övriga fastighetsägare. I Järva har det lett till att stölder, inbrott och andra vardagsbrott minskat kraftigt. Detta långsiktiga arbete att öka tryggheten i bostadsfastigheter och -områden leder till ökad upplevd trygghet i den egna närmiljön.

Likt det stadsledningskontoret påtalar berörs inte sekretess- och dataskyddsfrågor i utredningen då den bedömer dem som inte relevanta. Eftersom arbetet mot framförallt organiserad brottslighet kräver myndighetssamverkan måste denna fråga hantearas. Det skulle minska missförstånd och samtidigt öka möjligheterna för samverkan mellan olika offentliga aktörer vilket utredningen också förordar.

När kommunerna nu föreslås få ett lagstadgat uppdrag i det brottsförebyggande arbetet ter det sig naturligt att kommunerna också får en plats vid bordet i den myndighetssamverkan som idag finns mot framförallt organiserad brottslighet. Det skulle på många sätt kunna göra skillnad för stockholmarna. Exempelvis kan kommunerna spela en avgörande roll när det gäller olika former av kontroller av näringsverksamhet.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i denna promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 10 november 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Kommuner mot brott (SOU 2021:49)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Torun Boucher (V) enligt följande.

Otrygghet kostar, både i form av mänskligt lidande och i kostnader. Utredningen fastslår att brottslighet kostar Sverige mellan 132 och 488 miljarder kronor årligen. Kostnaderna för alkoholrelaterad brottslighet uppgår till ca 10 miljarder kronor per år. Nationalekonomer har beräknat att en gängmedlem som sysslar med kriminalitet i 15 år kan kosta samhället ca 23 miljoner kronor och en enskild våldshändelse med två offer, förövare, vittnen och anhöriga kan uppgå till 75 miljoner kronor. Det är ofantliga summor som skulle kunna användas på ett annat sätt där det gör nytta för medborgarna och i välfärden. Därför har alla aktörer, stat, region, kommun och näringsliv, ett intresse av att arbeta brottsförebyggande.

Arbetet för jämlikhet och mot segregation är avgörande om vi ska skapa ett tryggare samhälle. Samhället måste göra sitt yttersta för att alla barn ska få bra uppväxtvillkor. Ett samhälle som inte investerar i barn och deras utveckling riskerar på lång sikt att möta stora utmaningar med ojämlikhet, segregation och otrygghet. Att kommunerna får ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet är inte mer än rätt eftersom kommuner förfogar över många verktyg som lägger grunden för trygghet. Vi välkomnar utredningen och dess förslag. Det är också bra att regeringen redan nu har aviserat att man avser att förverkliga utredningens förslag och därför avsatt medel i budgetpropositionen för 2022 och åren framåt. Medel som ska komma kommunerna till del i enlighet med utredningens förslag.

Att kommunerna också får ett särskilt ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet ligger i linje med vår övertygelse om att trygghetsarbetet ska vara decentraliserat. Lägesbilderna ser olika ut i olika områden och för Stockholms stads del är utmaningarna olika i de olika stadsdelarna. Därför är det centralt att processer och insatser sker lokalt. Det är också viktigt att det brottsförebyggande arbete som bedrivs grundar sig på beprövad erfarenhet och evidensbaserade metoder.

Det finns en god grund i Stockholm för att arbeta i enlighet med det lagstadgade uppdrag som kommunerna ges. Många nämnder har verksamheter som syftar till att arbeta både med situationell och med social prevention. Stockholms utmaning de senaste åren har varit att stadens ledning inte prioriterat att avsätta resurser för att säkerställa att barn och unga inte rekryteras till kriminalitet. Skola och fritidsverksamheter har haft dåliga budgetar endast för att den politiska ledningen har valt skattesänkning framför investeringar i barn och unga. Med anledning av detta anser vi att staten måste säkerställa att de statliga bidragen som ges till kommuner för att arbeta brottsförebyggande måste gå till just det brottsförebyggande arbetet. Medlen ska inte kunna användas för skattesänkningar eller andra verksamheter som inte har med trygghetsarbete att göra.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) och Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I november 2019 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att utreda kommunernas brottsförebyggande ansvar. Av utredningens direktiv framgår att uppdraget inte är att överväga om det kommunala ansvaret för brottsförebyggande arbete ska lagstadgas utan att överväga och föreslå hur ett sådant lagstadgat ansvar bör utformas. Den 16 juni 2021 lämnade utredaren över sitt förslag till regeringen.

Betänkandet föreslår att kommunen ska ges ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet, samt att det nationella och regionala stödet till kommunen ska utökas.

Utredningens lagförslag innebär att kommunen:

- ska ta fram en *lägesbild* som beskriver brottsligheten och dess konsekvenser inom kommunens geografiska område. Det är även angeläget att kommunen skapar sig en uppfattning om orsakerna till och förutsättningarna för den brottslighet som förekommer. Utifrån lägesbilden, och kunskap om vad som kan vara verkningsfullt när det gäller att förebygga de brottsproblem som identifierats, ta ställning till behovet av förebyggande åtgärder samt formulera dem i en *åtgärdsplan*. För att ta fram en adekvat lägesbild och åtgärdsplan krävs samverkan med andra aktörer, framförallt med Polismyndigheten.
- ges ett särskilt *samordningsansvar* för det lokala arbetet. Ansvaret innebär att verka för att överenskommelser om samverkan träffas med relevanta aktörer samt att strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett råd bestående av de aktörer som är närmast berörda av arbetet.
- ska utse en *samordningsfunktion* för det brottsförebyggande arbetet.

Eftersom kommunerna genom utredningens förslag åläggs att utföra uppgifter som de tidigare inte har haft en lagstadgad skyldighet att utföra ska staten kompensera kommunerna enligt den så kallade finansieringsprincipen. Denna är inte författningsreglerad, men har en viktig betydelse för att balansera den kommunala självstyrelsen mot den statliga styrningens syften. En alternativ finansieringsmodell som, enligt utredningen, kan övervägas är att stat och kommun sluter en överenskommelse om ersättningen för det kommunala ansvaret för det brottsförebyggande arbetet på samma sätt som sker för krisberedskapsarbetet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på flera av utredningens förslag och bedömer att de kan bidra till stadens arbete för att uppnå kommunfullmäktiges mål om att *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i*. Samtidigt vill stadsledningskontoret lyfta att utredningen i delar kunde varit ännu tydligare i vilket mandat och vilka befogenheter olika aktörer har i det brottsförebyggande arbetet.

Stadsledningskontoret anser att det är positivt att kommunen får ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet. Detta då kommunen genom sin verksamhetsbredd och kompetens har goda möjligheter att utifrån en given situation planera och genomföra lämpliga åtgärder. Stadens nyligen framtagna *Trygghetsprogram 2021-2023* fastställer en struktur för stadens arbete som uppfyller de krav rörande *lägesbilder, åtgärdsplaner* och *samordningsfunktion* som den föreslagna lagen anger. Dock föreslår utredningen att kommunen även ska ges ett särskilt *samordningsansvar*. I dagsläget ansvarar Stockholms stad och Polismyndigheten gemensamt för den upprättade samverkansöverenskommelsen och därtill hörande samverkansforum. Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslaget om att kommunen ska ta ansvar för samverkan, men anser att det kan ytterligare behöva tydliggöras vilket mandat den part som utpekats som ansvarig för samordningen har för att på ett effektivt sätt leda och styra. Kontinuitet i samverkansarbetet är även av stor vikt och alla aktörer behöver ha långsiktiga förutsättningar för att kunna ta sin del av ansvaret.

Kommunen har en rad separata myndighetsuppdrag och därtill hörande speciallagstiftningar såsom socialtjänstlagen och skollagen, som på olika sätt påverkar det brottsförebyggande arbetet. Det förebyggande arbetet med unga, från öppna insatser i tidig ålder till mer riktade insatser till unga som riskerar att hamna i kriminalitet, är en viktig del i kommunens roll som är helt integrerat i den kommunala kärnkompetensen. Att kommunen nu föreslås få ett samordnande uppdrag kopplat till det brottsförebyggande arbetet, innebär inga nya juridiska förutsättningar för kommunens verksamhet. Beträffande informationsdelning skriver utredningen att den föreslagna lagen inte förutsätter att ett informationsutbyte avseende uppgifter om enskilda individer sker, varför regler om sekretess- och dataskydd inte aktualiseras. Stadsledningskontoret anser dock att det vore önskvärt om detta klargörs tydligare. Ett sådant klargörande skulle undanröja missförstånd angående det utredningen anför om att det skulle kunna bli aktuellt för kommuner att behandla personuppgifter med stöd av brottsdatalagen.

Stadsledningskontoret håller med om utredningens beskrivning av brottslighetens komplexitet. En aspekt som stadsledningskontoret vill benämna i detta är strukturella svårigheter, exempelvis segregation och bostadsmarknad. I det lokala brottsförebyggande arbetet måste kommunen förhålla sig till dessa strukturella utmaningar, men det är svårt för kommunen att ensam lösa dessa knäckfrågor.

Utredningen föreslår en expertgrupp i form av en särskild utredning med uppdrag att göra en kartläggning och analys av situationen vad gäller det brottsförebyggande arbetet i de områden som benämns som särskilt utsatta. Stadsledningskontoret vill understryka att det är högt prioriterat i staden att komma till rätta med utmaningarna i våra särskilt utsatta områden och något som arbetas med på många olika sätt. Det är därför angeläget att kommunen bjuds in i detta arbete i ett tidigt skede.

I dagsläget finns myndighetssamverkan på nationell nivå mot organiserad brottslighet. Stadsledningskontoret vill framföra att kommunerna borde få en tydligare roll i denna samverkan, då staden skulle kunna bidra såväl strategiskt som operativt i detta arbete.

Utredningen betonar att kommunerna bör få ett utökat stöd från Brå och Länsstyrelserna kopplat till det nya brottsförebyggande ansvaret. Beträffande de statsbidrag för specifika in-

satser som utredningen föreslår ska vara möjliga att ansöka hos Brå om, befarar stadsledningskontoret att de dels kan leda till tidsbegränsade/projektbaserade arbetssätt och dels på sikt kan bli kostnadsdrivande för kommunerna. Om statsbidrag används till konkreta insatser, finns risk att de ökade kostnader som dessa åtgärder innebär belastar ordinarie budget när bidraget upphör. En annan aspekt rörande specifika statsbidrag som stadsledningskontoret vill lyfta, är hur Brå ska säkerställa att medlen används optimalt. Utredningen föreslår även att länsstyrelsen ska erbjuda kommunen ytterligare operativt stöd. Stadsledningskontoret anser att ett förtydligande behövs kring hur ett sådant operativt stöd skulle kunna se ut i praktiken, dels då kommuners förutsättningar och behov skiljer sig åt avsevärt och dels då det ställer krav på Länsstyrelsen att stötta upp med evidensbaserade metoder.

Stadsledningskontoret anser att utredningen tydligt anger att kommunen ska utveckla sitt strategiska arbete, men att det i vissa delar är otydligt vilka operativa vägar som arbetet får ta. Ett sådant exempel är ordningsstörningar. Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att det blir tydligt vilken aktör som har såväl ett uttalat ansvar som förutsättningar för att hantera denna typ av problematik. I nuläget är det ibland otydligt var gränser och mandat går mellan exempelvis kommun, polis och näringsliv.

Avslutningsvis vill stadsledningskontoret påtala vikten av långsiktighet för att nå framgång i det brottsförebyggande arbetet. Detta gäller såväl det interna arbetet i kommunen, som den externa samverkan framförallt med Polismyndigheten. Genom att kommunen får ett lagstadgat ansvar, anser stadsledningskontoret att en bra grund läggs som möjliggör att brottsförebyggande arbete blir en gemensam angelägenhet inom kommunen. Dock bör detta ansvar som redan nämnts kompletteras med någon form av mandat för kommunen för att kunna ställa krav på samverkansaktörer, så att exempelvis polisen inte ges möjlighet att ta ett steg tillbaka i detta angelägna samverkansarbete.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 september 2021 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Erik Persson m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Farida al-Abani (Fi), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningens uppfattning är att staden redan idag bedriver ett omfattande brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i samverkan med polisen med flera aktörer. Förvaltningen ser positivt på att detta arbete bekräftas och tydliggörs genom lagstiftning och att kommunerna därmed också kompenseras för sitt arbete. Det långsiktiga arbete som utredningen till stor del förespråkar är nödvändig för hållbar förändring och för att kommunen ska kunna bidra till målet om att minska brottsligheten och öka tryggheten.

Vidare anser arbetsmarknadsförvaltningen att det grunduppdrag förvaltningen har bidrar till stadens brottsförebyggande arbete. Att ha en avslutad utbildning och eller ett arbete, leder till en bättre ekonomi som ökar chanserna till en långsiktig boendelösning och en tryggare plats för barn och unga att växa upp på. Om föräldrarna har ett arbete presterar barnen bättre i skolan. Unga som fullföljer skolan har lägre risk att utveckla kriminalitet. Arbetsmarknadsförvaltningens uppsökande arbete med riktade insatser mot kvinnor, unga och personer som vill lämna en kriminell livsstil är särskilt viktigt.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill betona vikten av att kommunens ökade ansvar också följs av tydliga mandat för kommunen t ex att sammankalla berörda statliga aktörer för samverkan i frågan. Det blir annars svårt för kommunerna att fullfölja sitt uppdrag. Förvaltningen kan se en risk att de parter kommunen behöver samverka med för ett lyckat resultat inte har de resurser som krävs för att delta i önskad omfattning.

För att kommunerna ska kunna axla detta nya ansvar så är det viktigt att kommunerna kompenseras samt ges reella förutsättningar att kunna ta ansvaret.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 september 2021 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remiss av Kommuner mot brott (SOU 2021:49).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V), Karin Gustafsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att utredning av det brottsförebyggande arbetet genomförts. Det är en gedigen utredning som bland annat utifrån dialog med ett stort antal kommuner, kommunpolis, myndigheter, näringsliv och civila samhället presenterar information om hur det lokala brottsförebyggande arbetet bedrivs idag och förslag på förbättringsåtgärder. Förvaltningen ser positivt på att olika perspektiv beaktats och att kommuner och kommunpolis involverats i arbetet.

Utredningen fastslår att de flesta kommuner arbetar brottsförebyggande. I utredningen framkommer att brottsligheten i landet skiljer sig åt och att kommunerna har olika förutsättningar.

Förvaltningen anser att det är positivt att kommunerna på egen hand utifrån sina egna förutsättningar får bedöma vad det brottsförebyggande ansvaret innebär. Dock är det viktigt att kommunerna erbjuds stöd från Brå och länsstyrelserna i detta arbete, särskilt till de kommuner som inte redan byggt upp strukturer för de brottsförebyggande arbetet, vilket också poängteras i utredningen. Förvaltningen ser även behov av resurser gällande kunskap och förutsättningar för samordning och samverkan med andra myndigheter och aktörer och en tydlighet kring struktur och organisation välkomnas.

I utredningen beskrivs att det finns en del fungerande exempel på brottsförebyggande arbete inom kommunerna. Förvaltningen saknar en närmre redogörelse och menar att det vore önskvärt med goda exempel på hur en mindre, mellanstor och större kommun kan arbeta.

Förvaltningen delar uppfattningen om att de större kommunerna ofta har ett fungerande brottsförebyggande arbetssätt och menar att flera av de brottsförebyggande insatserna som staden bedriver idag ligger i linje med det som utredningen föreslår. För att nämna några sådana exempel; samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och polisregion Stockholm, Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2030, Stockholms stads ANDT-program 2018-2021, strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet samt arbetet med familjecentraler och utökad samverkan mellan öppna förskolan, förebyggande socialtjänst, barn och mödrahälsovård, civilsamhället samt samverkan mellan socialtjänst och skola.

Utredningen beskriver att det delvis råder olika uppfattningar kring ändamålsenligheten i att ge kommuner ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet i mindre respektive större kommuner.

SKR menar att ett bättre sätt att främja och stärka arbetet kan vara att utveckla det stöd som Brå och länsstyrelserna redan ger. Brå bedömer att det brottsförebyggande arbetet är lågt prioriterat i vissa delar av landet och att de satsningar som gjorts nationellt behöver följas upp.

Förvaltningen stödjer förslaget om att kommunerna ska kompenseras för de skyldigheter som följer av lagförslaget då kommuner annars på grund av resursskäl riskerar ha svårt att genomföra det brottsförebyggande arbetet. Vidare anser förvaltningen att det är positivt att den ekonomiska kompensation som föreslås inte bör vara i form av riktade statsbidrag utan generella bidrag som kommunerna fritt får disponera. På så sätt skapas mer likvärdiga förutsättningar för kommunerna.

Stödet till personer som utsatts för brott och deras anhöriga inkluderas inte i utredningen. Förvaltningen ser dock stora behov av stöd till denna målgrupp och anser att ställningstagandet till varför denna målgrupp inte inkluderats i utredningen skulle kunna tydliggöras ytterligare.

I utredningen konstateras att det brottsförebyggande arbetet har beröringspunkter till flera perspektiv och verksamhetsområden. Frågor om hälso- och sjukvård i allmänhet och psykiatri, missbruks- och beroendevården i synnerhet spelar stor roll för det brottsförebyggande arbetet och är områden som avgränsats från utredningen. Utredningen fastslår att sådant som hanteras i andra sammanhang avgränsas från denna utredning. Bland annat nämns samsjuklighetsutredningen som ska föreslå hur samordnade insatser kan säkerställas för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos. Förvaltningen ser dock stora beröringspunkter till det brottsförebyggande arbetet och anser att ställningstagandet till varför dessa områden inte inkluderats i utredningen skulle kunna tydliggöras ytterligare.

I utredningen nämns att en meningsfull sysselsättning har stor betydelse i det brottsförebyggande arbetet men önskvärt vore om det utvecklades ytterligare då förvaltningens bedömning är att samverkan med Arbetsförmedling och arbetsmarknadsförvaltning är av stor vikt i det brottsförebyggande arbetet. Förvaltningen välkomnar att utredningen lyfter civilsamhällets roll samt ger exempel på flera olika modeller för samverkan men anser att vikten av samverkan med skolan kunnat belysas ytterligare.

Utredningens bedömning är att samhällets insatser för att förebygga brott behöver intensifieras och utvecklas. Det handlar framför allt om att säkerställa att det brottsförebyggande arbetet bedrivs på ett effektivt sätt. Att lagstifta kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete kan bidra till det. Det är bra att utredningen framhåller vikten av att det brottsförebyggande arbetet grundas på kunskapsbaserade underlag och att åtgärder som vidtas följs upp och utvärderas för att säkerhetsställa att arbetet är effektivt.

I utredningen beskrivs brottslighetens utveckling och påverkan över tid. Otryggheten har ökat i stora delar av svenska samhället. Framförallt gäller det kvinnors otrygghet i förhållande till männen och särskilt kvinnor som bor i utsatta områden. Förvaltningen delar utredningens förhoppning gällande att lagförslaget kan bidra till ökad trygghet och minskad brottslighet som på sikt ger förutsättningar till att det jämställdhetspolitiska målet att mäns våld mot kvinnor kan uppnås.

Utredningen föreslår att kommunerna kontinuerligt ska kartlägga brottsligheten och dess konsekvenser inom kommunens geografiska område, analysera och komplettera resultatet samt sammanställa detta i en lägesbild. Detta är något som förvaltningen ser positivt på och något som idag redan görs i staden genom t.ex. trygghetsmätningen, Stockholmsenkäten, Trygghet på karta samt stadsdelsnämndernas arbete med att ta fram lokala lägesbilder och orsaksanalyser. Förvaltningen noterar att Brå, Polismyndigheten och Sveriges kommuner och regioner (SKR) ifrågasätter behovet av en lägesbild av det slag som utredningen föreslår. Det kan behöva förtydligas vad motsättningen består av.

Förvaltningen ser positivt på att utredningen lyfter fram gruppen avhoppare och att det är en målgrupp som har behov och ska ha rätt till stöd av samhället för att sluta begå brott. Utredningen konstaterar att personer med kriminellt beteende idag inte alltid får likvärdig tillgång till de stödåtgärder som socialtjänstlagen omfattar. Utredningen konstaterar vidare att det kan finnas behov av att tydliggöra vilket stöd som den som vill lämna en kriminell bana har rätt till samt tydliggöra vad av detta som kommunen har ett särskilt ansvar för att tillhan-

dahålla. Vidare föreslår utredningen att det kan finnas skäl att överväga införandet av ett nationellt avhoppningsprogram i syfte att främja avhopp och säkerhetsställa att individer som vill lämna gängkriminaliteten ges möjlighet att göra det på ett effektivt sätt.

Förvaltningen är positiv att frågan om rätten till stöd till avhoppare från kommunen tas upp då det finns behov av förtydligande. Förvaltningen bedömer, vilket också utredningen slår fast, att frågan är komplex och fodrar särskilda utredningsinsatser och övervägande och behöver relateras till den pågående beredningen av förslaget från Kriminalvården, Polismyndigheten, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen om införandet av en nationell samordningsstrategi och den pågående översynen av socialtjänstlagen. Staden erbjuder stöd till avhoppare och har utarbetat en tät och välfungerande samverkan med polisen kring denna målgrupp, vilket bedöms vara en förutsättning för goda resultat.

Brottslighet och dess orsaker är komplicerande fenomen, vilket också konstateras i utredningen. En person som begår brott har också ofta andra problem såsom missbruk och beroende, psykisk ohälsa, bristfällig skolgång, umgänge med personer med normbrytande beteende och arbetslöshet. Med anledning av detta ser förvaltningen behov av att angripa problembilden utifrån ett holistiskt perspektiv som även inkluderar en analys av ojämlikhet, segregation och utanförskap som i statistiken tydligt pekar på att det kan utgöra en grund för kriminalitet.

Sammanfattningsvis ser förvaltningen positivt på att lagförslaget riktar sig till samtliga kommuner oavsett storlek, behov och förutsättningar. Staden har flera styrdokument, metoder och arbetssätt inom ramen för det brottsförebyggande arbetet och föreslår att förvaltningen är med och bidrar till det fortsatta arbetet med målet att minska brottsligheten och öka tryggheten.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av det statliga betänkandet Kommuner mot brott (SOU 2021 :49).

Särskilt uttalande gjordes av Kjell Backman m.fl. (S) och Marre Mayr m.fl. (V) *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Leif Söderström (SD) *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på utredningens slutsatser och förslag. Vi instämmer i att kommuners tidiga förebyggande insatser är en viktig del som tillsammans med övriga punkter i regeringens 34-punktsprogram tillsammans kan minska och förebygga risk för brottslighet.

Under förutsättning att den föreslagna lagen blir verklighet ser förvaltningen fram emot mer information och stöd från Brå i det fortsatta arbetet.

Farsta lokala Brottsförebyggande råd har till syfte att arbeta för att skapa förutsättningar för god samverkan som leder till ökad trygghet och minskad brottslighet inom Farsta stadsdelsområde. Forumet delger varandra eventuella avvikelser gällande brottslighet eller trygghet samt aktuell lägesbild. Information om projekt och/eller undersökningar samt handlingsplaner som är relevanta för forumet lyfts. Berörda aktörer involveras kring trygghetsskapande arbete samt brottsförebyggande arbete. Forumet kan också initiera insatser eller åtgärder.

Förvaltningen har en samverkansöverenskommelse tillsammans med utbildningsförvaltningen och lokalpolisområde Farsta. Den lokala lägesbilden som tagits fram gemensamt lig-

ger till grund för vad som bör prioriteras samt vilka problemområden som kräver gemensamma åtgärder/insatser, utöver linjeverksamhet. Respektive prioriterat samverkansområde har ett antal aktiviteter kopplat till sig som redovisas i en åtgärdsplan. Åtgärdsplanen följs upp tertialvis.

Stockholms stad har dessutom ett nytt trygghetsprogram som ska implementeras i samtliga förvaltningar och bolag. Programmet har fyra fokusområden för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Fokusområdena är, förebyggande arbete, riktade sociala insatser, stadens offentliga miljö och stadsutveckling. Utöver detta finns också en lokal handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Förvaltningen har också en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism.

Det finns också flera styrdokument på centralnivå exempelvis Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld.

Förvaltningen har således redan idag ett gott samarbete på strategisk nivå och ett upparbetat arbete med trygghetssamordnare, säkerhetssamordnare och preventionssamordnare som tillsammans uppfyller den föreslagna kommunala samordnarfunktionens roll. Genom innehållet i betänkandet kan förvaltningen fortsätta utveckla och effektivisera detta arbete.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Lisa Carlsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Angelo Tapina (Fi), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på utredningens bedömningar och förslag i betänkandet Kommuner mot brott (SOU 2021:49) och konstaterar att det brottsförebyggande arbetet inom Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning och – område redan idag till stor del bedrivs på de sätt som beskrivs. Förvaltningen har såväl ett strategiskt som operativt trygghetsråd och arbetar i nära samverkan med flera aktörer, inte minst polisen. Utredningens förslag beskriver dock dessa åtgärder på kommunnivå, och förvaltningen kan se ett visst behov av förtydligande av strukturer och processer för hela Stockholms stad för att tydliggöra ledning och möjligheter till stöd.

Förvaltningen välkomnar möjligheten att söka bidrag till avgränsade brottsförebyggande åtgärder, men ser samtidigt att förfarandet med tillfälliga statsbidrag har brister. Ansökningsförfarandet är ofta resurskrävande, och de tidsbegränsande aspekterna skapar hinder för långsiktigt arbete.

Förvaltningen ser också positivt på möjligheten till utökat stöd, inte minst operativt, från länsstyrelsen. Förvaltningen ser nyttan av ett sådant stöd, inte minst i kombination med förslaget om att tillsätta en expertgrupp för särskilt utsatta områden, och förvaltningen understryker behovet av att detta sker skyndsamt.

Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att förutsättningarna för att utbyta information mellan kommuner och andra aktörer inom det brottsförebyggande arbetet behöver vara tydliga och ändamålsenliga. Idag finns hinder som begränsar samverkan och effektivitet i arbetet och förvaltningen framhåller behovet av att se över och förbättra dessa förutsättningar.

Förvaltningen poängterar särskilt vikten av förslaget om att finansieringsprincipen ska råda. Att fullgöra det ansvar som de nya lagförslagen innebär och uppnå önskade mål för trygghet och minskad brottslighet i samhället krävs tillräcklig, långsiktig och stadig finansiering.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 följande.

Remissen besvaras av förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Julian Kroon (SD) *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om kommuner mot brott (SOU 2021:49), KS 2021/941 och förslaget om hur lagen för kommunernas brottsförebyggande arbete ska utformas.

Förvaltningens uppfattning är att syftet och de tillämpningsområden som presenteras i förslagen lag är i linje med hur det brottsförebyggande arbetet genomförs i flera kommuner och stadsdelsförvaltningar idag.

Det är välkommet att kommuner åläggs det brottsförebyggande ansvar som föreslås i utredningen och att ansvaret och arbetet regleras i lag kommer underlätta för att arbetet genomförs. Med en lag om kommuners brottsförebyggande arbete kommer det även ge en tydligare vägledning om vad kommunerna förväntas genomföra och vilket ansvar som ligger på dessa.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Erik Persson m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V) enligt följande.

Otrygghet kostar, både i form av mänskligt lidande och i kostnader. Utredningen fastslår att brottslighet kostar Sverige mellan 132 och 488 miljarder kronor årligen. Kostnaderna för alkoholrelaterad brottslighet uppgår till ca 10 miljarder kronor per år. Medan nationalekonomer har beräknat att en gängmedlem som sysslar med kriminalitet i 15 år kan kosta samhället ca 23 miljoner kronor och en enskild våldshändelse med två offer, förövare, vittnen och anhöriga kan uppgå till 75 miljoner kronor. Det är ofantliga summor som skulle kunna användas på ett annat sätt där det gör nytta för medborgarna och i välfärden. Därför har alla aktörer, stat, region, kommun och näringsliv, ett intresse av att arbeta brottsförebyggande.

Arbetet för jämlikhet och mot segregation är avgörande om vi ska skapa ett tryggare samhälle. Samhället måste göra sitt yttersta för att alla barn ska få bra uppväxtvillkor. Ett samhälle som inte investerar i barn och deras utveckling riskerar på lång sikt möta stora utmaningar med ojämlikhet, segregation och otrygghet. Att kommunerna får ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet är inte mer än rätt eftersom kommuner förfogar över många verktyg som lägger grunden för trygghet. Vi välkomnar utredningen och dess förslag. Det är också bra att regeringen redan nu har därför avsatt medel i budgetpropositionen för 2022 och åren framåt. Medel som ska komma kommunerna till del i enlighet med utredningens förslag.

Att kommunerna också får ett särskilt ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet ligger i linje med vår övertygelse om att trygghetsarbetet ska vara decentraliserat. Lägesbilderna ser olika ut i olika områden och för Stockholms stads del är utmaningarna olika i de olika stadsdelarna. Därför är det centralt att processer och insatser sker lokalt. Det är också viktigt att det brottsförebyggande arbete som bedrivs grundar sig på beprövad erfarenhet och evidensbaserade metoder.

Det finns en god grund i Stockholm för att arbeta i enlighet med det lagstadgade uppdrag som kommunerna ges. Många nämnder har verksamheter som syftar till att arbeta både med situationell och social prevention. Stockholms utmaning de senaste åren har varit att stadens ledning inte prioriterat att avsätta resurser för att säkerställa att barn och unga inte rekryteras till kriminalitet. Skola och fritidsverksamheter har haft dåliga budgetar endast för att den politiska ledningen har valt skattesänkning framför investeringar i barn och unga. Med anledning av detta anser vi att staten måste säkerställa att de statliga bidragen som ges till kommuner för att arbeta brottsförebyggande måste gå till just det brottsförebyggande arbetet. Medlen ska inte kunna användas för skattesänkningar eller andra verksamheter som inte har med trygghetsarbete att göra.

Ersättaryttrande gjordes av Farida al-Abani (Fi) enligt följande.

Utredningen fastslår att brottslighet kostar Sverige mellan 132 och 488 miljarder kronor årligen. Kostnaderna för alkoholrelaterad brottslighet uppgår till ca 10 miljarder kronor per år. Medan nationalekonomer har beräknat att en gängmedlem som sysslar med kriminalitet i 15 år kan kosta samhället ca 23 miljoner kronor och en enskild våldshändelse med två offer, förövare, vittnen och anhöriga kan uppgå till 75 miljoner kronor. Det är ofantliga summor som skulle kunna användas på ett annat sätt där det gör nytta för medborgarna och i välfärden. Därför har alla aktörer, stat, region, kommun och näringsliv, ett intresse av att arbeta brottsförebyggande.

Arbetet för jämlikhet och mot segregation är avgörande om vi ska skapa ett tryggare samhälle. Samhället måste göra sitt yttersta för att alla barn ska få bra uppväxtvillkor. Ett samhälle

som inte investerar i barn och deras utveckling riskerar på lång sikt möta stora utmaningar med ojämlikhet, segregation och otrygghet. Att kommunerna får ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet är inte mer än rätt eftersom kommuner förfogar över många verktyg som lägger grunden för trygghet. Vi välkomnar utredningen och dess förslag. Det är också bra att regeringen redan nu har aviserat att man avser att förverkliga utredningens förslag och därför avsatt medel i budgetpropositionen för 2022 och åren framåt. Medel som ska komma kommunerna till del i enlighet med utredningens förslag.

Att kommunerna också får ett särskilt ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet ligger i linje med vår övertygelse om att trygghetsarbetet ska vara decentraliserat. Lägesbilderna ser olika ut i olika områden och för Stockholms stads del är utmaningarna olika i de olika stadsdelarna. Därför är det centralt att processer och insatser sker lokalt. Det är också viktigt att det brottsförebyggande arbete som bedrivs grundar sig på beprövad erfarenhet och evidensbaserade metoder.

Det finns en god grund i Stockholm för att arbeta i enlighet med det lagstadgade uppdrag som kommunerna ges. Många nämnder har verksamheter som syftar till att arbeta både med situationell och social prevention. Stockholms utmaning de senaste åren har varit att stadens ledning inte prioriterat att avsätta resurser för att säkerställa att barn och unga inte rekryteras till kriminalitet. Skola och fritidsverksamheter har haft dåliga budgetar endast för att den politiska ledningen har valt skattesänkning framför investeringar i barn och unga. Med anledning av detta anser vi att staten måste säkerställa att de statliga bidragen som ges till kommuner för att arbeta brottsförebyggande måste gå till just det brottsförebyggande arbetet. Medlen ska inte kunna användas för skattesänkningar eller andra verksamheter som inte har med trygghetsarbete att göra.

Socialnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) och Karin Gustafsson m.fl. (S) enligt följande.

Otrygghet kostar, både i form av mänskligt lidande och i kostnader. Utredningen fastslår att brottslighet kostar Sverige mellan 132 och 488 miljarder kronor årligen. Kostnaderna för alkoholrelaterad brottslighet uppgår till ca 10 miljarder kronor per år. Medan nationalekonomer har beräknat att en gängmedlem som sysslar med kriminalitet i 15 år kan kosta samhället ca 23 miljoner kronor och en enskild våldshändelse med två offer, förövare, vittnen och anhöriga kan uppgå till 75 miljoner kronor. Det är ofantliga summor som skulle kunna användas på ett annat sätt där det gör nytta för medborgarna och i välfärden. Därför har alla aktörer, stat, region, kommun och näringsliv, ett intresse av att arbeta brottsförebyggande.

Arbetet för jämlikhet och mot segregation är avgörande om vi ska skapa ett tryggare samhälle. Samhället måste göra sitt yttersta för att alla barn ska få bra uppväxtvillkor. Ett samhälle som inte investerar i barn och deras utveckling riskerar på lång sikt möta stora utmaningar med ojämlikhet, segregation och otrygghet. Att kommunerna får ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet är inte mer än rätt eftersom kommuner förfogar över många verktyg som lägger grunden för trygghet. Vi välkomnar utredningen och dess förslag. Det är också bra att regeringen redan nu har därför avsatt medel i budgetpropositionen för 2022 och åren framåt. Medel som ska komma kommunerna till del i enlighet med utredningens förslag.

Att kommunerna också får ett särskilt ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet ligger i linje med vår övertygelse om att trygghetsarbetet ska vara decentraliserat. Lägesbilderna ser olika ut i olika områden och för Stockholms stads del är utmaningarna olika i de olika stadsdelarna. Därför är det centralt att processer och insatser sker lokalt. Det är också viktigt att det brottsförebyggande arbete som bedrivs grundar sig på beprövad erfarenhet och evidensbaserade metoder.

Det finns en god grund i Stockholm för att arbeta i enlighet med det lagstadgade uppdrag som kommunerna ges. Många nämnder har verksamheter som syftar till att arbeta både med situationell och social prevention. Stockholms utmaning de senaste åren har varit att stadens ledning inte prioriterat att avsätta resurser för att säkerställa att barn och unga inte rekryteras

till kriminalitet. Skola och fritidsverksamheter har haft dåliga budgetar endast för att den politiska ledningen har valt skattesänkning framför investeringar i barn och unga. Med anledning av detta anser vi att staten måste säkerställa att de statliga bidragen som ges till kommuner för att arbeta brottsförebyggande måste gå till just det brottsförebyggande arbetet. Medlen ska inte kunna användas för skattesänkningar eller andra verksamheter som inte har med trygghetsarbete att göra.

Ersätтарыttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi) enligt följande.

Instämmer i det särskilda uttalandet från (V) och (S).

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes Kjell Backman m.fl. (S) och Marre Mayr m.fl. (V) enligt följande.

Otrygghet kostar, både i form av mänskligt lidande och i kostnader. Utredningen fastslår att brottslighet kostar Sverige mellan 132 och 488 miljarder kronor årligen. Kostnaderna för alkoholrelaterad brottslighet uppgår till ca 10 miljarder kronor per år. Medan nationalekonomer har beräknat att en gängmedlem som sysslar med kriminalitet i 15 år kan kosta samhället ca 23 miljoner kronor och en enskild våldshändelse med två offer, förövare, vittnen och anhöriga kan uppgå till 75 miljoner kronor. Det är ofantliga summor som skulle kunna användas på ett annat sätt där det gör nytta för medborgarna och i välfärden. Därför har alla aktörer, stat, region, kommun och näringsliv, ett intresse av att arbeta brottsförebyggande.

Arbetet för jämlikhet och mot segregation är avgörande om vi ska skapa ett tryggare samhälle. Samhället måste göra sitt yttersta för att alla barn ska få bra uppväxtvillkor. Ett samhälle som inte investerar i barn och deras utveckling riskerar på lång sikt möta stora ansvar för det brottsförebyggande arbetet är inte mer än rätt eftersom kommuner förfogar över många verktyg som lägger grunden för trygghet. Vi välkomnar utredningen och dess förslag. Det är också bra att regeringen redan nu har aviserat att man avser att förverkliga utredningens förslag och därför avsatt medel i budgetpropositionen för 2022 och åren framåt. Medel som ska komma kommunerna till del i enlighet med utredningens förslag.

Att kommunerna också får ett särskilt ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet ligger i linje med vår övertygelse om att trygghetsarbetet ska vara decentraliserat. Lägesbilderna ser olika ut i olika områden och för Stockholms stads del är utmaningarna olika i de olika stadsdelarna. Därför är det centralt att processer och insatser sker lokalt. Det är också viktigt att det brottsförebyggande arbete som bedrivs grundar sig på beprövad erfarenhet och evidensbaserade metoder.

Det finns en god grund i Stockholm för att arbeta i enlighet med det lagstadgade uppdrag som kommunerna ges. Många nämnder har verksamheter som syftar till att arbeta både med situationell och social prevention. Stockholms utmaning de senaste åren har varit att stadens ledning inte prioriterat att avsätta resurser för att säkerställa att barn och unga inte rekryteras till kriminalitet. Skola och fritidsverksamheter har haft dåliga budgetar endast för att den politiska ledningen har valt skattesänkning framför investeringar i barn och unga. Med anledning av detta anser vi att staten måste säkerställa att de statliga bidragen som ges till kommuner för att arbeta brottsförebyggande måste gå till just det brottsförebyggande arbetet. Medlen ska inte kunna användas för skattesänkningar eller andra verksamheter som inte har med trygghetsarbete att göra.

Särskilt uttalande gjordes Leif Söderström (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna välkomnar utredningens bredare intentioner att förtydliga vilka krav som ställs på Sveriges kommuner med hänsyn till det brottsförebyggande arbetet. Enligt utredningens enkät har 97% procent av de svarande kommunstyrelseordförandena svarat att de arbetar brottsförebyggande, vilket enligt vår uppfattning istället bör uppgå till 100%.

Vi anser att utredning innehåller ett antal förslag som går i rätt riktning, men att förslagen i sig är otillräckligt för att motverka förekomsten av kriminalitet genom ett delvis mer strukturerat brottsförebyggande arbete. I likhet med vad som konstateras i utredningen är många av de nya förslagen irrelevanta för större kommuner som under en längre tid arbetat brottsförebyggande, däribland Stockholm.

Trots en ambition om att förtydliga och förbättra kommunernas brottsförebyggande arbete, men framförallt minska mängden individer som dras in i kriminalitet, riskerar utredningen enbart ha en marginell påverkan.

För att i storstadens kontext åstadkomma en förändring i de områden som står för det stora flertalet rekryteringar till kriminalitet måste det finnas ett mer övergripande storstadsfokus i hur kommunernas arbete möjliggörs, genomförs och följs upp.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Lisa Carlsson m.fl. (S) enligt följande.

Otrygghet kostar, både i form av mänskligt lidande och i kostnader. Utredningen fastslår att brottslighet kostar Sverige mellan 132 och 488 miljarder kronor årligen. Kostnaderna för alkoholrelaterad brottslighet uppgår till ca 10 miljarder kronor per år. Medan nationalekonomer har beräknat att en gängmedlem som sysslar med kriminalitet i 15 år kan kosta samhället ca 23 miljoner kronor och en enskild våldshändelse med två offer, förövare, vittnen och anhöriga kan uppgå till 75 miljoner kronor. Det är ofantliga summor som skulle kunna användas på ett annat sätt där det gör nytta för medborgarna och i välfärden. Därför har alla aktörer, stat, region, kommun och näringsliv, ett intresse av att arbeta brottsförebyggande.

Arbetet för jämlikhet och mot segregation är avgörande om vi ska skapa ett tryggare samhälle. Samhället måste göra sitt yttersta för att alla barn ska få bra uppväxtvillkor. Ett samhälle som inte investerar i barn och deras utveckling riskerar på lång sikt möta stora utmaningar med ojämlikhet, segregation och otrygghet. Att kommunerna får ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet är inte mer än rätt eftersom kommuner förfogar över många verktyg som lägger grunden för trygghet. Vi välkomnar utredningen och dess förslag. Det är också bra att regeringen redan nu har aviserat att man avser att förverkliga utredningens förslag och därför avsatt medel i budgetpropositionen för 2022 och åren framåt. Medel som ska komma kommunerna till del i enlighet med utredningens förslag.

Att kommunerna också får ett särskilt ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet ligger i linje med vår övertygelse om att trygghetsarbetet ska vara decentraliserat. Lägesbilderna ser olika ut i olika områden och för Stockholms stads del är utmaningarna olika i de olika stadsdelarna. Därför är det centralt att processer och insatser sker lokalt. Det är också viktigt att det brottsförebyggande arbete som bedrivs grundar sig på beprövad erfarenhet och evidensbaserade metoder.

Det finns en god grund i Stockholm för att arbeta i enlighet med det lagstadgade uppdrag som kommunerna ges. Många nämnder har verksamheter som syftar till att arbeta både med situationell och social prevention. Stockholms utmaning de senaste åren har varit att stadens ledning inte prioriterat att avsätta resurser för att säkerställa att barn och unga inte rekryteras till kriminalitet. Skola och fritidsverksamheter har haft dåliga budgetar endast för att den politiska ledningen har valt skattesänkning framför investeringar i barn och unga. Med anledning av detta anser vi att staten måste säkerställa att de statliga bidragen som ges till kommuner för att arbeta brottsförebyggande måste gå till just det brottsförebyggande arbetet. Medlen ska inte kunna användas för skattesänkningar eller andra verksamheter som inte har med trygghetsarbete att göra.

Ersättaryttrande gjordes av Angelo Tapina (Fi) enligt följande.

Instämmer i det särskilda uttalandet från (S).

Norrmalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Julian Kroon (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna välkomnar utredningens bredare intentioner att förtydliga vilka krav som ställs på Sveriges kommuner med hänsyn till det brottsförebyggande arbetet. Enligt utredningens enkät har 97% procent av de svarande kommunstyrelseordförandena svarat att de arbetar brottsförebyggande, vilket enligt vår uppfattning istället bör uppgå till 100%.

Vi anser att utredning innehåller ett antal förslag som går i rätt riktning, men att förslagen i sig är otillräckligt för att motverka förekomsten av kriminalitet genom ett bättre strukturerat brottsförebyggande arbete. I likhet med vad som konstateras i utredningen är många av de nya förslagen irrelevanta för större kommuner som under en längre tid arbetat brottsförebyggande, däribland Stockholm. Trots en ambition om att förtydliga och förbättra kommunernas brottsförebyggande arbete, men framförallt minska mängden individer som dras in i kriminalitet, riskerar utredningen enbart ha en marginell påverkan. För att åstadkomma en förändring i de områden som står för det stora flertalet rekryteringar till kriminalitet måste det finnas ett större storstadsfokus i hur kommunernas arbete struktureras.